

ВЪМЕЧАТА ПЕЩЕРА

Романъ за деца и юноши отъ Василь Дунавски, съ предговоръ отъ Вл. Русалиевъ (2)
(Продължение отъ брой 19)

Така настъпи пролѣтътъ. Слънцето запрепича и затопли помръзналата земя. Тревичкитѣ подадоха зелени листенца. Между коренитѣ имъ лазѣха пѣстри насѣкоми. Лилякътъ се рацѣвътъ и изпълни въздуха съ сладостна миризма. Мушици бръмчаха, птичета чуруликаха. Дрѣвчетата се покриха съ цвѣтове и издаваха освежаващъ миризъ.

Селянитѣ взеха да се приготвятъ за пролѣтна оранъ. Плѣзнаха по нивята. Коце доведе другаръ на стария волъ. Като го наблюдава дълго, Петю намѣри нѣкаква прилика въ него и себе си. И новиятъ волъ бѣше измършавѣлъ и слабъ. Сигурно отъ зимния гладъ. Искаше му се тайно да го прегърне и да му прошепне, че и при чичо му нѣма да бжде по добре гледанъ. Чичо му е много лошъ. . . нека попита стария волъ, колко сж лоши, зли тѣзи хора.

Петю водѣше напредъ воловетѣ, а чичо му бѣ подгнѣналъ крака въ колата и дремѣше. Рошавата му глава падаше ту на лѣво ту на дѣсно. Пристѣгаше я остра болка отъ пиянско безсѣние.

Стигнаха нивата, разпрегнаха и веднага се заловиха да оратъ. Петю бѣше неопитенъ да води, но стариятъ волъ му помагаше, като караше и другаря си внимателно да върви по коритото на пресната угаръ.

Настана пладне.

Петю се приближи до чичо си, като съ разтворени очи следѣше ржцетѣ, които вадѣха обѣда отъ дълбоката торба.

— На, Яжъ! — викна сърдито Коце. — Яжъ, па иди разправяй, че съмъ те държалъ гладенъ! Цѣло село е противъ мене и то само заради тебе!

Гладътъ на Петю мина. Сълзи се сбраха въ гърлото му: Стана му много тъжно.

Яжъ, на тебе казватъ! Или не чувашъ?

Петю се колебаеше.

Нѣщо трепна въ гърдитѣ на Коце, дожаде му за сирака и започна по-меко.

— Яжъ чичовото, яжъ. . . не се бой. . .

Той се разнѣжи съвсемъ.

— О, да знаешъ, какъ ми е тежко и на менъ. . . Какво ми е тукъ, на душата. . . Но съ време всичко ще се оправи, не бой се. . .

Петю остана поласканъ отъ тия думи и посегна къмъ трапезата. Изглежда чичо му не е така лошъ, но чинка му го подбужда да гледа на Петя като на чуждъ. Може би, тя сжщо е причината и за неговото често пиянство.

Това се въртѣше въ главата на Петя и той сладко млѣскаше, безъ да изпитва страхъ отъ този грубъ човѣкъ. По едно време дори той изтърва неволно:

— Чичо, ти си много добъръ и азъ те обичамъ. винаги ще те слушамъ и нѣма да вървя противъ волята ти. Но чичо, не ми се карай, когато сбъркамъ. Защото тогава още повече бъркамъ. . . отъ страхъ.

— Азъ не ти се карамъ за лошо, Петю, а за твое добро. Нали така?

— Така е, чичо, и азъ ще гледамъ да не бъркамъ. Но, чичо, моля те да ме пратишъ на школото. . . Азъ искамъ много да се уча. . .

Коце нищо не отвърна. Само изви глава настрана, загледа се нейде въ далечината и очитѣ му често-често за-премигнаха.

До вечерята тѣ не си продумаха повече нито дума. Много работа свършиха. Петю се върна радостенъ, въпрѣки умората. За пръвъ пжтъ въ живота си той днесъ разговаря съ чичо си като съ равенъ. Това не бѣше малко за неговото детско сърдце. И съ радостъ се тръшна на сламата и дълбоко заспа. И не чу разговора, който се водѣше татъкъ въ кѣщи.

— Тѣй зеръ, — викаше гласно чинка му напилъ си се пакъ и само за него фѣфлишъ! Петю това, Петю онова. . . хубаво момче. . . добро. . .

— Братово ми е, жена, не го укорявай. . .

— Чумата да го очисти! Черно чернило е то! Щомъ влѣзе въ кѣщата ми и я проклѣ! Никой не ни поглежда

— Въ-е-рно, бѣ жена. . . Вѣрно-о-о! Никой не ни поглежда. . . Той тутакси захърка, а тя продължаваше да кълне и да нарежда.

Петю спѣше сладко. присѣни му се школото. Ето, чичо му го води ната-тъкъ. . . Той е вече ученикъ. Бърза да не закѣснѣе, защото иска да бжде единъ отъ първитѣ. Школскиятъ звѣнецъ се разнася все по настойчиво и вика децата, който сж закѣснѣли. . . и Петю изведнѣжъ подскача отъ сламата и се събужда.

„Пакъ ще помоля чичо, — си каза той, като отриваше сънливитѣ си очи. Тази мисль вече не го напушаше нито за мигъ и той дълбоко заживѣ съ нея.

*

Една заранъ Петю се оми набързо и изтича у дѣдо Колю.

— Какво те носи толкозъ рано? — попита старецътъ.

Петю, безъ да проговори, извади отъ кесийката си нѣколко дребни монети и ги подаде на учудения дѣдо.

— За какво?

— Азъ, дѣдо, много ти се моля. . .

— За какво? Кажи, де!

— Букваръ! Купи ми, дѣдо, едно букварче много искамъ!

— Хубаво, чедо, ще ти купя. Ще ида при даскала да му поржчамъ. . .

— Сбогомъ, дѣдо, бързамъ. На ораня ще ходимъ. Довечера ще дойда да си го взема.

— Съ здраве, чедо. Ще се погрижа.

— Добре, дѣдо, ще чакамъ. . .

Цѣлиятъ день прекара въ скрита радостъ. Стариятъ волъ и той бѣше веселъ. Така се струваше на Петя. И чакаше съ нетѣрпение кога ще се мръкне. Букварътъ не излизаше отъ главата му. Отвреме навреме Коце му се караше за неговото лошо водене, но Петю не се сърдѣше.

Оранята се свърши.

Петю се вглеждаше въ всичко и и като че цѣлата земя бѣше весела и се радваше заедно съ него за това, че той ще си има букваръ. Ето трѣн-китѣ се смѣха, крушата сжщо, върбитѣ край рѣката поклащаха радостно клонки, и вѣтреца пѣеше въ ушитѣ му:

— Букваръ! Букварче! Букваръ!

Стариятъ волъ внезапно прорева— Му-у-у! — а на Петя се стори, че той говорѣше;

— Букваръ!

Рѣкичката клокочеше, а въ нейни-ятъ шумъ се долавяше само това:

— Букваръ! Букварче! Букваръ!

Всичко, сякашъ, сподѣляше радостта на Петя. Само чичо му се бѣше все тѣй навѣсенъ, гледаше го съ мжтенъ погледъ. . .

— Добъръ вечеръ, дѣдо Колю.

— Добре си дошелъ, Петю. Седни да вечеряме.

— Не съмъ гладенъ.

— Вечеря ли?

— Не съмъ вечерялъ, но не съмъ гладенъ, дѣдо. Дойдохъ за букварчето.

— Следъ вечерята ще видимъ.

Петю едва изтрая. А дѣдо Колю любопитно го гледаше, като често извърщаше глава и многозначително на-мигваше на сина си, като че ли искаше да каже: Гледай го ти, колко е нетѣрпеливо. Но ученъ мжжъ ще стане, въ това не се съмнявамъ. Какъ заради букваря не ще да яде.

Най-сетне той стана отъ трапезата. Петю съ затаенъ дѣхъ следѣше всѣко негово движение. Старецътъ присегна къмъ полицата.

— Ето го! — викна въ възторгъ Петю. — Букварчето ми! Покажи ми сега, дѣдо, тази буква каква е?

— Кѣсно е, Петю, върви да спишъ, а утре ще дойдешъ да ти кажа бук-витѣ.

— Не, не, дѣдо, не ми се спи. . . кажи ми. . .

— М, н, о, п, р. . . — редѣше старецътъ, Петю повтаряше следъ него и се мжчеше да запомни всичко отвед-нѣжъ.

— Ма-ма. . . — среще той, а въ съзнанието му изпъкна смирения ликъ на покойната му майка. . .

— Чедо, това което ти научи за една вечеръ, азъ навремето го научихъ за цѣли шестъ месеци.

(Следва)